

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

MKL-R2A1P-062

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO I KULTURY ANTYCZNEJ

Arkusz II

ARKUSZ II

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ
ROK 2006

Czas pracy 150 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 10 stron (zadania 2 – 23). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
5. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
6. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
7. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
70 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający
przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD
ZDAJĄCEGO

Część I – TEST LEKSYKALNO – GRAMATYCZNY

Zadanie 2. (5 pkt)

Uzupełnij poniższą tabelę, przyporządkowując kolejnym zdaniom podrzędnym (1.,2.,3.,4.,5.) litery odpowiadające nazwom, które określają typ zdania A,B,C,D,E,F.

1. Cura, ne in morbum incidas.
2. Romani ab aratro adduxerunt Cincinnatum, ut dictator esset.
3. Carmina poetarum antiquorum ita scripta sunt, ut hodie etiam eis delectemur.
4. Iniurias etiamsi ulcisci possem, tamen oblivisci malletm.
5. Sapiens legibus paret, quia id salutare maxime putat.

- A. Zdanie przyzwolone.
- B. Zdanie warunkowe.
- C. Zdanie przyczynowe.
- D. Zdanie dopełnieniowe.
- E. Zdanie celowe.
- F. Zdanie skutkowe.

Numer zdania	Litera oznaczająca typ zdania
1.	<i>Zdanie dopełnieniowe</i>
2.	<i>Zdanie celowe</i>
3.	<i>Zdanie skutkowe</i>
4.	<i>Zdanie przyzwolone</i>
5.	<i>Zdanie przyczynowe</i>

W zadaniach od 3. do 6. zakreśl jedną możliwość (A,B,C,D) poprawnego uzupełnienia zdania, tak aby zachować znaczenie zdania wyjściowego.

Zadanie 3. (1 pkt)

Pro patria semper pugnare debemus.

Nobis.....

- A. pro patria semper pugnamus.
- B. pro patria semper pugnandum est.*
- C. pro patria semper pugnandae sumus.
- D. pro patria semper pugnatum est.

Zadanie 4. (1 pkt)

Vilius argentum quam aurum est.

Vilius argentum est.

- A. auro*
- B. auri
- C. aurum
- D. auribus

Zadanie 5. (1 pkt)

Ad eas res conficiendas Orgetorix deligitur.
Constat ad eas res conficiendas Orgetorigem

- A. delegisse.
- B. delectum est.
- C. delectus est.
- D. deligi.**

Zadanie 6. (1 pkt)

Heracles puerulus dragonem occisit.
Drago ab occisus est.

- A. Heracle puerulo**
- B. Heraclis pueruli
- C. Heracli puerulo
- D. Heracles puerulus

W zadaniach od 7. do 12. zakresł jedyną poprawną możliwość (A,B,C,D) uzupełnienia zdań.

Zadanie 7. (1 pkt)

Coniuratio Catilinae facta est Cicerone

- A. consulis.
- B. consule.**
- C. consulibus.
- D. consul.

Zadanie 8. (1 pkt)

Marcus locum capit horto

- A. condendi.
- B. condendo.**
- C. ad condendum.
- D. condenda.

Zadanie 9. (1 pkt)

Hoc incredibile est.

- A. dictu**
- B. dictum
- C. dicendum
- D. ad dictum

Zadanie 10. (1 pkt)

Timeo, ne inimicus meus hic

- A. veniret.
- B. veniebat.
- C. *veniat.*
- D. venisset.

Zadanie 11. (1 pkt)

Dux fortiter cadit.

- A. pugnantes
- B. pugnantis
- C. pugnante
- D. *pugnans*

Zadanie 12. (1 pkt)

Qua natus est Alexander, eadem templum Dianae conflagravit.

- A. noctis
- B. noctes
- C. *nocte*
- D. nocti

Część II – ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO**Przeczytaj poniższy tekst.****G. Iulius Caesar, *Commentarii de bello Gallico* IV 19, 1-4**

Caesar paucos dies in Sugambrorum finibus moratus omnibus vicis aedificiisque incensis frumentisque succisis se in fines Ubiorum recepit atque his auxilium suum pollicitus, si a Suebis premerentur, haec ab iis cognovit: Suebos posteaquam per exploratores pontem fieri comperissent, more suo consilio habito nuntios in omnes partes dimisisse, uti de oppidis demigrarent, liberos uxores suaque omnia in silvis deponerent atque omnes, qui arma ferre possent, unum in locum convenirent; hunc esse delectum medium fere regionum earum, quas Suebi obtinerent. Hic Romanorum adventum expectare atque ibi decertare constituisse. Quod ubi Caesar comperit, omnibus iis rebus confectis, quarum rerum causa exercitum traducere constituerat. [...] Se in Galliam recepit pontemque rescidit.

Sugambri, Sugambrorum – Sugambrowie, wojownicze plemię germańskie mieszkające za Renem

Ubii, Ubiorum – Ubiowie, lud germański mieszkający na prawym brzegu Renu

Suebi, Sueborum – Swebowie, plemię germańskie mieszkające na wschód od Ubiów i Sugambrów

W zadaniach od 13. do 17., na podstawie informacji zawartych w tekście, zakreśl tę z czterech możliwości (A,B,C,D) dokończenia zdań, która jest zgodna z treścią tekstu.

Zadanie 13. (2 pkt)

Cezar powrócił do kraju Ubiów

- A. *po spaleniu wszystkich wsi i budynków.*
- B. po spaleniu pól i łąk.
- C. po spaleniu kilku miast.
- D. po spaleniu mostu na Renie.

Zadanie 14. (2 pkt)

Cezar obiecał Ubiom pomoc, jeżeli

- A. nie odmówią mu zboża.
- B. przyrzekną mu posłuszeństwo.
- C. *będą krzywdzeni przez Swebów.*
- D. zerwą pakt przyjaźni ze Swebami.

Zadanie 15. (2 pkt)

Cezar dowiedział się od Ubiów, że

- A. Swebowie nakazali obronę miast.
- B. Swebowie podjęli decyzję o złożeniu broni.
- C. *Swebowie nakazali opuszczenie miast.*
- D. Swebowie sprzymierzyli się z innymi plemionami.

Zadanie 16. (2 pkt)

Swebowie postanowili oczekiwać nadejścia Rzymian

- A. za Renem.
- B. ukrywszy się w lasach.
- C. przygotowawszy zasadzkę.
- D. *niemal pośrodku zajmowanych przez siebie ziem.*

Zadanie 17. (2 pkt)

Cezar, załatwiwszy swoje sprawy, wrócił do Galii i

- A. podążył na ziemie Ubiów.
- B. *zniszczył most.*
- C. rozwiązał legiony.
- D. nakazał odbudować most.

W zadaniach od 18. do 22. zakreśl to znaczenie słowa spośród czterech możliwych (A,B,C,D), w jakim wystąpiło ono w tekście.

Zadanie 18. (1 pkt)

morari...

- A. zwlekać
- B. zatrzymywać się**
- C. zachwycać
- D. wzbraniać

Zadanie 19. (1 pkt)

habere...

- A. odbywać**
- B. zawierać
- C. utrzymywać
- D. wygłaszać

Zadanie 20 (1 pkt)

res...

- A. przedmiot
- B. świat
- C. sprawa**
- D. proces

Zadanie 21. (1 pkt)

exercitus...

- A. wojsko**
- B. zgraja
- C. tłum
- D. ćwiczenie

Zadanie 22. (1 pkt)

se recipere...

- A. wycofać się**
- B. ratować
- C. wziąć w posiadanie
- D. zobowiązać się

Część III – PRZEKŁAD TEKSTU

Zadanie 23. (40 pkt)

Dokonaj przekładu na język polski jednego z dwóch podanych niżej fragmentów dzieł autorów klasycznych.

Tekst nr 1

M. Tullius Cicero, *In Catilinam oratio* III 21,22

Hic quis potest esse tam aversus a vero, tam praeceps, tam mente captus, qui neget haec omnia, quae videmus, praecipueque hanc urbem deorum immortalium nutu ac potestate administrari? Etenim cum esset ita responsum, caedes, incendia, interitum rei publicae comparari, et ea [...], quae tum propter magnitudinem scelerum nonnullis incredibilia videbantur, ea non modo cogitata a nefariis civibus, verum etiam suscepta esse sensistis. Illud vero nonne ita praesens est, ut nutu Iovis Optimi Maximi factum esse videatur, ut, cum hodierno die mane per forum meo iussu et coniurati et eorum indices in aedem Concordiae ducerentur, eo ipso tempore signum statueretur? Quo collocato atque ad vos senatumque converso omnia, quae erant contra salutem omnium cogitata, illustrata et patefacta vidistis. Quibus ego si me restitisse dicam, nimium mihi sumam.

aedes Concordiae – świątynia Zgody na Kapitolu. *Miejsce obrad senatu.*
Iuppiter, Iovis – Jowisz, główne bóstwo panteonu rzymskiego.
signum, -i – tu w znaczeniu: posąg.

Tekst nr 2

G. Iulius Caesar, *Commentarii de bello Gallico* VII 60, 62

Itaque sub vesperum Labienus consilio convocato cohortatus, ut ea, quae imperavisset, diligenter industrieque administrarent, naves, quas Metiosedo deduxerat, singulas equitibus Romanis attribuit et prima confecta vigilia IV milia passuum secundo flumine silentio progredi ibique se exspectare iubet. Quinque cohortes, quas minime firmas ad dimicandum esse existimabat, castris praesidio relinquit; quinque eiusdem legionis reliquas de media nocte cum omnibus impedimentis [...] magno tumultu proficisci imperat. Conquirat etiam lintres; has magno sonitu remorum incitatas in eandem partem mittit. Ipse post paulo silentio egressus cum tribus legionibus eum locum petit, quo naves appelli iusserat. [...] Prima luce et nostri omnes erant transportati et hostium acies cernebatur.

Labienus, Labieni – legat Cezara w czasie wojny z Gallami.
Metiosedum, Metiosedi – miasto w Galii.

PRZEKŁAD

Tekst nr 1

M. Tullius Cicero, *Mowa przeciwko Katylinie III* 21,21

Któż zatem może być tak daleki od prawdy, tak lekkomyślny i tak pozbawiony rozsądku, kto zaprzeczyłby, że to wszystko, co widzimy (czego jesteśmy świadkami), a szczególnie to miasto jest kierowane mocą i władzą bogów nieśmiertelnych. Przecież zapowiedziano, że przygotowuje się rzeznie, pożary i zgubę rzeczypospolitej i to wszystko, co wtedy wydawało się niektórym z powodu ogromu zbrodni niewiarygodne, przekonaliście się, że to właśnie nie tylko zostało zaplanowane przez niegodziwych obywateli, ale także wprowadzone w czyn. Czy teraz nie jest tak, iż wydaje się, że to stało się z woli Jowisza Najlepszego i Największego, że kiedy dzisiejszego ranka z mego rozkazu, spiskowcy i ich świadkowie byli prowadzeni przez forum do świątyni Zgody, że w tym samym czasie ustawiano posąg? Po ustawieniu go i skierowaniu w waszą i senatu stronę, zobaczyliście, że wszystko, co zostało zamierzone przeciw bezpieczeństwu wszystkich zostało odkryte i stało się jawne. Jeśli twierdziłbym, że zdołałem temu wszystkiemu zapobiec, zbyt wiele bym sobie przypisał.

Tekst nr 2

G. Iulius Caesar, *Pamiętniki o wojnie galijskiej* VII 60, 62

Labienuś zwoławszy przed wieczorem naradę i zachęciwszy, aby to, co polecił, wypełnili dokładnie i gorliwie, poszczególne okręty, które ściągnął z Metiosedum, przydzielił ekwitom i rozkazał, aby pod koniec pierwszej straży przepłynęły w dół rzeki w ciszy cztery tysiące kroków i żeby tam na niego poczekały. Pięć kohort, które uważał za najmniej zdolne do walki, pozostawił w obozie na straży. Pięciu pozostałym, z tego samego legionu, rozkazał, żeby wyruszyli z obozu, z całym taborem, o północy, z wielkim hałasem. Zebrał łodzie i te z wielkim szumem wiosła wysłał w tym samym kierunku. Sam, trochę później, wyruszywszy po cichu z trzema legionami, udał się w to miejsce, do którego rozkazał, żeby przyplęły okręty. O świcie wszyscy nasi już się przeprawili i ukazał się szereg bojowy nieprzyjaciół.

BRUDNOPIS